

Bilag til Bet. o. Lovf. om Sikring af Udløbet ved Hvide Sande.

- 1) at Vandstanden i Fjorden i forøget Grad følger Vandstanden i Havet; ikke saaledes vel sagtens, at Tidevandet vil virke kendeligt ind i Fjorden, men alt i alt saaledes, at der vil fremkomme
højere Højvande og lavere Lavvande,
naar bortses — foruden fra de meget korte — ogsaa fra de meget lange Perioder, da der ogsaa nu bliver Tid til Udligning.
- 2) at der altsaa vil blive større og hyppigere Veksel, mere Bevægelse i Fjorden, og derefter mere Slam i Vandet.
- 3) at Fjordens *Middelvandstand* vil blive lavere, idet det fra Oplandet tilstrømmende Vand under i øvrigt lige Forhold hurtigere vil kunne strømme ud i Havet.

I Tilslutning til disse mere almindelige eller fælles Slutninger skal anføres for de enkelte Grupper af Arealer:

A. Skjern-Aa-Deltaet og Arealerne Nord der for.

Lodsejerne vente af Gennemskæringen, at den skal bringe dem Fortidens rige Marskenge tilbage; dette vil neppe blive helt bogstaveligt, men utvivlsomt vil Forandringen bringe stor Fremgang for store Arealer; den hyppigere Oversvømmelse af mere klægholdigt Vand, ganske vist med større, men antagelig tillige mere regelmæssigt Saltindhold, vil give rige Enge.

Frygten for forøget Fare for Sommeroversvømmelse er berettiget, men Forøgelsen er ikke stor, og spille disse Oversvømmelser nogen Rolle, kunne de hindres ved „Sommerdiger”. Man indvender mod disse, at de virke hemmende paa Vinteroversvømmelserne, men man fører paa denne Maade Sagen videre i den uendelige Uløselighed; man maa træffe sit Valg.

Frygten for, at den lave dyrkede Mark i forøget Grad skal være udsat for Oversvømmelser af Vand med forøget Saltindhold, er sikkert lidet begrundet, da Fjordens Brakvand jo møder Skjern-Aaens ferske Vandmasser, og det vil blive disse, der oversvømme de dyrkede Marker.

Men ogsaa her maa jo for øvrigt gribes til Inddigning, om man vil være sikker — ogsaa under de nuværende Forhold.

Den lavere Middelvandstand og hyppigere Skiften af Vandstandshøjden ville give Adgang til bedre Afvanding af sure Moseenge; dette har mindre Betydning for Skjern-Aa-Deltaet, men har saa meget større Betydning for de nordligere Arealer.

B. Lønne Klint

kaldes en Samling Nybyggerhuse — i alt 18 —, hvis dyrkelige Jord udelukkende er lav Mark, $\frac{1}{2}$ —2 Fod højere beliggende end Marsk og Tipper. Denne Jord er værdiløs som Eng, men ganske god til Dyrkning, og disse Smaakaarsfolk have derfor kun een eneste Interesse, *den at blive sikrede mod Oversvømmelse.*

Da Faren derfor altsaa maa erkendes at forøges noget ved Forandringen, vil det være det ene rigtige at inddige disse Arealer, hvilket let og billigt kan gøres ved at forhøje og fuldstændiggøre en af Gødelkanalens Dæmninger over til Anerbjerger og eventuelt lukke af ved et Dige mellem Anerbjerger og Kragelund Klitter. Bork Marsk faar da ikke Udløb denne Vej, men det synes ogsaa at være uden Interesse, naar Nyminde er lukket.

De bedre Afvandingsvilkaar have ikke stor Betydning her.

En stor Part af Arealerne har samme Jordbund som Tipperne, nemlig Klitsand med et Klæglag foroven, men har en højere Beliggenhed ganske som „Højengene” f. Eks. i Bjaalum. Deres Udnyttelse til *Dyrkning* i smaa Brug har derfor stor Interesse, idet herved Vejen er anvist til Udnyttelse af saadanne Arealer, naar de blive for høje til at udnyttes som Eng. Grundvandstanden er for lav til Eng, men særdeles passende for dyrket Mark.

Det er disse Lodsejere i Forening med Nybyggerne i Bork Marsk, der have underskrevet Skrivelserne af 25. Juli 1905 til Ministeriet for offentlige Arbejder.

C. Bork Marsk.

Ogsaa her findes en Del Nybyggere, og disse have formentlig meget nær de samme Interesser som Beboerne af Lønne Klint, d. e. at faa lukket helt for Oversvømmelser; de dyrke nemlig den lave Jord.